

ACİL DURUM GENEL PROSEDÜRÜ

1. AMAÇ

Bu talimatın amacı İstanbul Teknik Üniversitesi yerleşkelerinde olası acil durumlarda neler yapılması gerektiğini belirlemektir.

2. KAPSAM

Bu talimat; İstanbul Teknik Üniversitesi çalışanlarını kapsar.

3. TANIMLAR

Acil durum: İşyerinin tamamında veya bir kısmında meydana gelebilecek yangın, patlama, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım, doğal afet gibi acil müdahale, mücadele, ilkyardım veya tahliye gerektiren olaylar,

Acil durum planı: İşyerlerinde meydana gelebilecek acil durumlarda yapılacak iş ve işlemler dahil bilgilerin ve uygulamaya yönelik eylemlerin yer aldığı plan,

Güvenli yer: Acil durumların olumsuz sonuçlarından çalışanların etkilenmeyeceği mesafede veya korunakta belirlenmiş yer, olarak tanımlanmaktadır.

4. UYGULAMA

4.1 YANGIN

- Yangın durumunda öncelikle “110” itfaiye aranarak kısaca “ad, soyad ve adres” bilgilerinden oluşacak şekilde bilgilendirme yapılmalı, yangıcı madde biliniyorsa bu da söylenmelidir.
- “YANGIN VAR YANGIN VAR” diye bağırılarak çevredekiler bilgilendirilmeli ve uyarılmalıdır.
- Mevcut ise yangın alarm sireni çalıştırılmalıdır.
- Elektrik panosundan elektrik şartelleri kapatılmalı ve var ise doğalgaz vanası kapatılmalıdır.
- Yangına ilk anlarda müdahale edilmesi yangının büyümesi ve sonucu açısından oldukça önemli olduğundan, yangıcı maddeye uygun nitelikte en yakın yangın söndürme cihazları ile yangına müdahale edilmelidir.
- Yangına müdahale edecek kişi/kişiler, kendi emniyet ve güvenliklerinden emin olmadan yangın mahalline girmemeli ve yangına müdahale etmemelidir.
- Yangın söndürme ekipleri haberdar edilerek yangına müdahale etmeleri sağlanmalıdır.
- Arama-kurtarma-tahliye ve ilkyardım ekipleri yangın mahalline yönlendirilmelidir.
- Yangın anında kesinlikle panik yapılmamalı, binalardan çıkışlar yangın merdivenlerinden yapılmalıdır.
- Yangın sahasına yetkisiz kişilerin girişleri önlenmelidir.
- Elektrik yangınlarında öncelikle karbondioksitli olmak üzere kuru kimyevi tozlu yangın söndürme cihazları kullanılmalı, kesinlikle su kullanılmamalıdır.
- Karbondioksitli yangın söndürme cihazı, vanası sağdan sola çevirilerek açılmalı ve lansın başlangıç kısmından sıkıca tutulmalıdır.
- Kuru kimyevi tozlu yangın söndürme cihazlarının emniyet halkaları çekilmeli ve lansının uç kısmından sıkıca tutulmalı ve tetiğe basılmalıdır.
- Köpüklü yangın söndürme cihazının emniyet halkaları çekilmeli ve lansının uç kısmından tutularak tetiğe basılmalıdır.
- A sınıfı yangınlar, metaller dışındaki yanabilir katıların yangınlarını kapsar. Bu yangınlara müdahale daha kolaydır. Yanan yüzeyin söndürücü madde ile kaplanması ve oksijenle ilişkisinin kesilmesi yeterli olabilir. Müdahale için su ve yangın söndürme cihazları kullanılmalıdır.
- B Sınıfı Yangınlar, yanabilen sıvıların sebep olduğu yangınlardır. Bu tür yangınların söndürülmesi için boğma yöntemi (yani yanan yerin yüzeyinin söndürme maddesi ile kaplanarak oksijen ile temasının kesilmesi) kullanılmakta olup müdahale için köpük, kuru kimyevi toz ve karbondioksitli yangın söndürme cihazları kullanılmalıdır.
- C Sınıfı Yangınlar, yanabilen gazların sebep olduğu yangınlardır. Öncelikle gaz akışı kesilmesi için gaz vanası

Doküman No	
Yayın Tarihi	
Revizyon Tarihi	
Revizyon No	

kapatılmalı, kapatılmıyorsa müdahale için öncelikle karbondioksitli olmak üzere kuru kimyevi tozlu yangın söndürme cihazları kullanılmalı, kesinlikle su kullanılmamalıdır.

- D Sınıfı Yangınlar, magnezyum, sodyum, potasyum, alüminyum gibi yanabilen metallerin yangınlarıdır. Söndürme maddesi olarak hafif metal söndürme tozları (d tozu), kuru kum ve döküm talaşı kullanılmalıdır. Ayrıca soğutma ve ayırma işlemiyle de söndürme yapılabilir.

Acil durum ekip amiri;

- İşyerinde alınmış acil durum tedbirlerini sürekli olarak kontrol etmeli, tespit ettiği eksiklikleri yetkililere bildirmelidir.
- Yangın söndürme ve yangından korunma araç-gereç ve cihazlarının tespitini yapmalı, bunların eksiksiz ve faal durumda olmalarının sağlanmasına katkı sunmalıdır.
- Acil durum anında ekip personelini acilen göreve sevk ederek söndürme, kurtarma, koruma ve ilkyardım çalışmalarını yönetmelidir.
- Personeli acil çıkış kapılarına yönlendirmeli, personelin panik yapmadan dışarıya çıkışlarını organize etmelidir.
- Tek bir kapıda yığılma olmaması için gerekirse diğer çıkış kapılarının güvenli olup olmadığına bakmalı, güvenli olması durumunda personelleri diğer kapılara yönlendirmelidir.
- Dışarı çıkan personelin Toplanma Bölgesinde toplanmasını sağlamalıdır.
- Personelin yoklamasını yaparak/yaptırarak eksik kişi/kişilerin tespit edilmesini sağlamalıdır.
- Yangın yerinin alt, üst ve yanlarındaki komşu alanlarında gereken tedbirleri aldırmalı, yangını söndürmeye veya yangının genişlemesini önlemeye çalışmalıdır.
- Gerekli hallerde elektriğin kesilmesi, kazanlar ve yakıt besleme sistemlerinin devre dışı bırakılması, yanıcı-parlayıcı kimyasalların güvenli alana uzaklaştırılmasını sağlamalıdır.
- İtfaiye ve sivil savunma ile işbirliği yaparak bilgi alışverişinde bulunmalıdır.

Yangınla Mücadele Ekibi:

- Herhangi bir yangın ve kurtarma olayında paniğe kapılmamalı ve kendisi ile başka bir kişiyi tehlikeye atmadan söndürme ve kurtarma çalışmalarını yapmalıdır.
- Söndürme ekibinde görevli personel hangi yangında, hangi tip söndürme cihaz ve yöntemini kullanılacağını bilmeli,
- Bütün personel, yangın söndürme cihazlarını kullanmayı bilmeli,
- Sorumlu bulunduğu alan ve bölümlerde çıkacak yangına derhal müdahale etmeli, yangını söndürmeli ve yayılmasına mani olmalı, bu çalışmada yangın yerine en yakın olan ekip üyesi, mevcut ve uygun yangın söndürücüyü alıp rüzgarı arkasına alarak;
Cihazın mührünü kopartmalı,
Cihazın pimini çekmeli,
Cihazın hortum ucundan çıkan kimyasal maddeyi alevin ön ve alt kısmına doğru tutarak alevin arkasına doğru söndürerek ilerlemeli,
Elektrikli cihaz, kablo, pano, jeneratör vb. elektrik yangınlarında kesinlikle su kullanmamalı, kuru toz tipi yangın söndürücü kullanılmalı,
- Söndürme ekibinde görevli personel, ikişer kişilik gruplar halinde eşleşerek yangın bölgesine girmeli, bu iki kişi yangına müdahale ederken aynı zamanda birbirlerini kollamalı, yaralanma, yanma, dumandan boğulma ve zehirlenmeye karşı birbirlerine sahip çıkmalı,
- Yangın esnasında ve sonrasında yangın ve kurtarma ekip amirinin vereceği emirleri yerine getirmelidir.
- İşyerinde periyodik olarak düzenlenen yangın eğitimlerine ve yangın tatbikatlarına katılmalı,
- İşyerinde alınmış yangın tedbirlerini sürekli kontrol altında tutmalı, tespit ettiği aksaklıkları yangın söndürme ve kurtarma ekip amirine bildirmeli,
- İşyerinde olağan durumlarda yangın kaçış yollarını kontrol etmeli, aksaklıkları yetkililere bildirmelidir.
- Olay yerine gelen itfaiye ve diğer müdahale-kurtarma ekiplerine yardımcı olmalı, itfaiye ekibi ile koordineli çalışarak itfaiyenin yangını söndürmesine yardım etmeli,
- Yangın yerinin çevresinde gereken önlemleri almalı, yangını söndürmeye veya yangının genişlemesini önlemeye

çalışmalıdır.

Arama Kurtarma Tahliye Ekibi:

- Varsa önce canlıları kurtarmalı, daha sonra yangında ilk kurtarılacak evrak, dosya vb. diğer eşyaları mümkünse çuvallara ve torbalara koyarak işyerinin henüz yanma tehlikesi olmayan kısımlarına taşınmalı,
- Kurtarmada birinci öncelik İNSANDIR. Yangın bölgesinde yaralanmış, yanmış, boğulmuş, zehirlenmiş, baygın veya ölü durumda insan bulunabilir. Öncelikle bunlar kurtarılarak ilk yardım ekibine teslim edilmeli,
- İkinci öncelik, yangın yerinde (varsa) yangının büyümesine neden olacak, çalışmalara engel olacak ve tutuştuğu takdirde çalışanlara zarar verecek patlayıcı ve yanıcı maddeleri (alkol, tiner, LPG tüpleri gibi) yangın mahallinden uzaklaştırarak koruma ekibine teslim etmeli veya güvenli bir yere koymalı,
- Yukarıda yazılı maddeler yerine getirildikten sonra diğer malzemeler, üzerlerindeki etiketleme öncelik sırasına göre kurtarılarak koruma ekibine teslim etmeli veya güvenli bir yere koymalı,
- Kurtarma ekibinde görev alacak personel, yaralı taşıma usullerini bilmeli, söndürme ekibinde olduğu gibi ikiyeşerli olarak görevlerini ifa etmelidir.

Koruma Ekibi:

- Boşaltılan eşya ve evrakı, güvenlik güçleri veya kurum yetkililerinin göstereceği bir yerde muhafaza altına almalı ve yangın söndürüldükten sonra ilgililere teslim etmeli,
- Çevre emniyetini alarak işi olmayanları bölgeye sokmamalı,
- İtfaiye araçlarının geçeceği yolların açık olmasını sağlamalı,
- Yağmacılık, hırsızlık ve kargaşaya engel olmalı,
- Yangından kurtarılan malzemeleri emniyete almalı,
- Toplanma bölgesinde sayım yapmalı, eksik kişi/kişileri belirlemeli,

İlk Yardım Ekibi:

- Sertifikalı ilkyardım eğitimi almış kişilerden oluşturulmalı,
- Yaralanan veya hastalananlara ilk müdahaleyi yapmalıdır.

Ulaştırma Ekibi:

- Ulaştırma ekibinde görevli olan şoförler; kendilerine tahsis edilen araçlarla yaralıları en yakın hastanelere ulaştırmalıdır.

Enerji Kaynakları Müdahale Ekibi:

- Enerji kaynakları müdahale ekibinde görevli olan kişiler; acil durum bölgesine giden elektrik, doğalgaz ve tehlikeli kimyasal hatlarını kesmelidir.

4.2 DEPREM

Deprem Öncesinde;

- Depremi önleyemezsiniz! Fakat;
Yaralanmayı önlemeye,
Hasarı minimuma indirmeye,
Depremden sonra en az 72 saat yardımsız biçimde enkaz altında hayatta kalabilmeye hazırlıklı olabilirsiniz ve olunmalıdır.
- Deprem sırasında ve sonrasında ne yapılması gerektiği konusunda hazırlıklı olunmalı, ihtiyaç listesi çıkarılmalı, iş bölümü yapılmalı, planlar yazılmalı ve tatbikatlar yapılmalı,
- İşyeri için güvenli ve tehlikeli alanlar bilinmeli,
- Dolap üzerine konulan eşya ve büro malzemeleri kayarak düşmelerini önlemek için plastik tutucu malzeme veya yapııştırıcılarla sabitlenmeli,
- Soba ve diğer ısıtıcılar sağlam malzemelerle duvara veya yere sabitlenmeli,
- Dolaplar ve devrilebilecek benzeri eşyalar birbirine ve duvara sabitlenmeli, eğer sabitlenen eşya ve duvar

arasında boşluk kalıyorsa, çarpma etkisini düşürmek için araya bir dolgu malzemesi konulmalı,

- Tavan ve duvara asılan avize, klima vb. cihazlar buldukları yere ağırlıklarını taşıyacak şekilde, duvar ve pencerelerden yeterince uzağa ve kanca ile asılmalı,
- İçinde ağır eşyalar bulunan dolap kapakları mekanik kilitler takılarak sıkıca kapalı kalmaları sağlanmalı,
- Tezgah üzerindeki kayabilecek beyaz eşyaların altına metal profil koyarak bunların kayması önlenmeli,
- Zehirli, patlayıcı, yanıcı maddeler düşmeyecek bir konumda sabitlenmeli ve kırılmayacak bir şekilde depolanmalı, bu maddelerin üzerlerine fosforlu, belirleyici etiketler konulmalı,
- Rafların önüne elastik bant ya da tel eklenmeli, küçük nesnelere ve şişelere, birbirlerine çarpmayacak ve devrilmeyecek şekilde kutuların içine yerleştirilmeli,
- Gaz kaçağı ve yangına karşı gaz vanası ve elektrik sigortaları otomatik hale getirilmeli,
- Binadan acilen çıkmak için kullanılacak yollardaki tehlikeler ortadan kaldırılmalı, bu yollar işaretlenmeli, çıkışı engelleyebilecek eşyalar çıkış yolu üzerinden kaldırılmalı,
- Geniş çıkış yolları oluşturulmalı, dışa doğru açılan kapılar kullanılmalı, acil çıkış kapıları kilitli olmamalı, acil çıkışlar aydınlatılmalı,
- Karyolar, pencerenin ve üzerine devrilebilecek ağır dolapların yanına konulmamalı, karyolanın üzerinde ağır eşya olan raf bulundurulmamalı,
- Tüm bireylerin katılımı ile (evde, iş yerinde, apartmanda, okulda vb.) "Afete hazırlık planları" yapılmalı, her altı ayda bir bu plan gözden geçirilmeli, zaman zaman bu plana göre nasıl davranılması gerektiğinin tatbikatları yapılmalı,
- Bir afet ve acil durumda eve ulaşamayacak durumlar için aile bireyleri ile iletişimin nasıl sağlanacağı, alternatif buluşma yerleri ve bireylerin ulaşabileceği bölge dışı bağlantı kişisi (ev, işyeri, okul içinde, dışında veya mahalle dışında) belirlenmeli,
- Önemli evraklar (kimlik kartları, tapu, sigorta belgeleri, sağlık karnesi, diplomalar, pasaport, banka cüzdanı vb.) kopyaları hazırlanarak su geçirmeyecek bir şekilde saklanmalı, ayrıca bu evrakların bir örneği de bölge dışı bağlantı kişisinde bulunmalı,
- Bina yönetiminin önceden belirlenen, mesken veya iş yerinin özelliği ve büyüklüğüne göre uygun yangın söndürme cihazı mutlaka bulundurulmalı ve periyodik bakımları da yaptırılmalıdır. Bu cihazlar; kolayca ulaşılacak bir yerde tutulmalı, yeri herkes tarafından bilinmeli, duvara sıkıca sabitlenmeli, her yıl ilgili firma tarafından bakımı yapılmalı, bir kez kullanıldıktan sonra mutlaka tekrar doldurulmalı, binalarda asansörlerin kapı yanlarına "Deprem Sırasında veya Acil Durumlarda Kullanılmaz" levhası asılmalıdır.

Deprem sırasında;

- Kesinlikle panik yapılmamalı,
- Sabitlenmemiş dolap, raf, pencere vb. eşyalardan uzak durulmalı,
- Varsa sağlam sandalyelerle desteklenmiş masa altına veya dolgun ve hacimli koltuk, kanepeler, içi dolu sandık gibi koruma sağlayabilecek eşya yanına çömelere hayat üçgeni oluşturulmalı,
- Baş iki el arasına alınarak veya bir koruyucu (yastık, kitap vb.) malzeme ile korunmalı, sarsıntı geçene kadar bu pozisyonda beklenmeli,
- Güvenli bir yer bulup, diz üstü **ÇÖK**, başını ve enseni koruyacak şekilde **KAPAN**, düşmemek için sabit bir yere **TUTUN** pozisyonu alınmalı,
- Merdivenlere ya da çıkışlara doğru koşulmamalı,
- Balkona çıkılmamalı,
- Balkonlardan ya da pencerelerden aşağıya atlanmamalı,
- Kesinlikle asansör kullanılmamalı,
- Telefonlar acil durum ve yangınları bildirmek dışında kullanılmamalı,
- Kibrit, çakmak yakılmamalı, elektrik düğmelerine dokunulmamalı,
- Tekerlekli sandalyede isek tekerlekler kilitlenerek baş ve boyun korumaya alınmalı,
- Mutfak, imalathane, laboratuvar gibi iş aletlerinin bulunduğu yerlerde; ocak, fırın vb. cihazlar kapatılmalı, dökülebilecek malzeme ve maddelerden uzaklaşılmalı,

- Sarsıntı geçtikten sonra elektrik, gaz ve su vanaları kapatılmalı, soba ve ısıtıcılar söndürülmeli,
- Diğer güvenlik önlemleri alınarak gerekli olan eşya ve malzemeler alınarak bina, daha önce tespit edilen yoldan derhal terk edilip toplanma bölgesine gidilmeli,
- Okulda, sınıfta ya da büroda ise sağlam sıra, masa altlarında veya yanında; koridorda ise duvarın yanına hayat üçgeni oluşturacak şekilde **ÇÖK-KAPAN-TUTUN** hareketi ile baş ve boyun korunmalı,
- Pencerelerden ve camdan yapılmış eşyalardan uzak durulmalı,

Deprem anında açık alandıysanız;

- Enerji hatları ve direklerinden, ağaçlardan, diğer binalardan ve duvar diplerinden uzaklaşılmalıdır. Açık arazide çömelerek etraftan gelen tehlikelere karşı hazırlıklı olunmalı,
- Toprak kayması olabilecek, taş veya kaya düşebilecek yamaç altlarında bulunulmamalı, böyle bir ortamda bulunuluyorsa seri şekilde güvenli bir ortama geçilmeli,
- Binalardan düşebilecek baca, cam kırıkları ve sıvalara karşı tedbirli olunmalı,
- Toprak altındaki kanalizasyon, elektrik ve gaz hatlarından gelecek tehlikelere karşı dikkatli olunmalı,
- Deniz kıyısından uzaklaşılmalıdır.

Deprem anında araç kullanıyorsanız;

- Sarsıntı sırasında karayolunda seyir halindeyseniz; bulunduğunuz yer güvenli ise yolu kapatmadan sağa yanaşıp durulmalı, kontak anahtarı yerinde bırakılıp, pencereler kapalı olarak araç içerisinde beklenmeli, sarsıntı durduktan sonra açık alanlara gidilmeli,
- Araç meskun mahallerde ya da güvenli bir yerde değilse (ağaç ya da enerji hatları veya direklerinin yanında, köprü üstünde vb.) durdurulmalı, kontak anahtarı üzerinde bırakılarak terk edilmeli ve trafikten uzak açık alanlara gidilmeli,
- Sarsıntı sırasında bir tünelin içindeyseniz ve çıkışa yakın değilseniz; araç durdurulup aşağıya inilmeli ve aracın yanına yan yatarak ayaklar karına çekilip, ellerle baş ve boyun korunmalı, (**ÇÖK-KAPAN-TUTUN**)
- Kapalı bir otoparkta iseniz; araç dışına çıkılıp, yanına yan yatarak, ellerle baş ve boyun korunmalıdır (yukarıdan düşebilecek tavan, tünel gibi büyük kitleler aracı belki ezecek ama yok etmeyecek, araç içinde olduğunuz takdirde, aracın üzerine düşen bir parça ile aracın içinde ezilebilirsiniz).

Metroda veya diğer toplu taşıma araçlarındaysanız;

- Gereksizce, kesinlikle metro ve trenden inilmemeli, (elektriğe kapılabilirsiniz veya diğer hattan gelen başka bir metro yada tren size çarpabilir),
- Sarsıntı bitinceye kadar metro ya da trenin içinde, sıkıca tutturulmuş askı, korkuluk veya herhangi bir yere tutunmalı, metro veya tren personeli tarafından verilen talimatlara uyulmalıdır.

Deprem sonrasında;

Kapalı alandıysanız;

- Önce kendi emniyetinizden emin olunmalı,
- Sonra çevrenizde yardım edebileceğiniz kimse olup olmadığı kontrol edilmeli,
- Depremlerden sonra çıkan yangınlar oldukça sık görülen ikincil afetler olup bu nedenle eğer gaz kokusu alırsanız, gaz vanası kapatılmalı, camlar ve kapılar açılmalı, hemen bina terk edilmeli,
- Dökülen tehlikeli maddeler temizlenmeli,
- Yerinden oynayan telefon ahizeleri, telefonun üstüne konulmalı,
- Acil durum çantasını yanınıza alarak en yakın toplanma bölgesine doğru harekete geçilmeli,
- Radyo ve televizyon gibi kitle iletişim araçlarıyla yapılacak uyarılar dinlenilmeli,
- Cadde ve sokaklar acil yardım araçları için boş bırakılmalı,
- Her büyük depremden sonra mutlaka artçı depremler olmakta olup artçı depremlerin zaman içerisinde seyrekleşir ve büyüklükleri azalır. Artçı depremler hasarlı binalarda zarara yol açabilir. Bu nedenle sarsıntılar tamamen bitene kadar hasarlı binalara girilmemeli, artçı depremler sırasında da ana depremde yapılması gerekenler yapılmalıdır.

Açık alandıysanız;

- Çevrenizdeki hasara dikkat edilmeli ve bunlar not edilmeli,
- Hasarlı binalardan ve enerji nakil hatlarından uzak durulmalı,
- Öncelikle yakın çevrenizde acil yardıma gerek duyanlara yardım edilmeli,
- Sonra en yakın toplanma bölgesine gidilmeli,
- Yardım çalışmalarına katılınmalı, özel ilgiye ihtiyacı olan afetzedelere (yaşlılar, bebekler, hamileler, engelliler) yardımcı olunmalıdır.

Yıkıntı altında mahsur kaldıysanız;

- Paniklemeden durum kontrolü yapılmalı,
- Hareket kabiliyetiniz kısıtlanmışsa çıkış için hayatınızı riske atacak hareketlere kalkışılmamalı (biliniz ki kurtarma ekipleri en kısa zamanda size ulaşmak için çaba gösterecektir),
- Enerjinizi en tasarruflu şekilde kullanabilmek için hareketleriniz kontrol altında tutulmalı,
- El ve ayaklarınızı kullanabiliyorsanız su, kalorifer, gaz tesisatlarına, zemine vurmak suretiyle varlığınız duyurulmaya çalışılmalı,
- Sesinizi kullanabiliyorsanız kurtarma ekiplerinin seslerini duymaya ve onlara seslenmeye çalışılmalı (ancak enerjinizi kontrollü kullanmanız gerektiğini unutmayın),
- Deprem başladığında nerede olursanız olun, kendinizi korumaya almalı ve sarsıntı durana kadar orada kalınmalıdır.

Her nerede olursanız olun, zeminin şiddetle hareket etmesi olasılığına hazır olunmalı, örtünmeli ve sağlam bir nesnenin koruması altına girilmeli, bunun yapılamadığı durumlarda yere çökülmeli, baş ve yüz korunacak biçimde kapanmalı, ilk sarsıntıyı izleyecek diğer sarsıntılara da hazır olunmalıdır.

ÇÖMEL: Çünkü çömelerek hedef küçültülmeli, üzerinize doğru düşecek unsurların sizi yaralama riskini azaltılmalıdır.

KORUN: Kollarla baş ve boyun kapatılmalı, bir siperin yanında ya da altında CENİN pozisyonu alınmalıdır (bu siper masa, konsol, sandalye olabilir).

BEKLE: Sarsıntı bitene kadar tutunarak beklenmeli, sarsıntı sırasında koşulmamalı, merdivenden inilmemelidir.

4.3 PATLAMA/PARLAMA

Öncesinde;

- Yangın, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım ve patlama ihtimali: İşyerinin yaptığı çalışmalar, kullanılan kimyasallardan kaynaklanacak patlamalar ve sonrasında meydana gelecek yangın durumuna, muhtemel acil durumların belirlenmesinde dikkat edilmeli,
- Kullanılan kimyasalların Güvenlik Bilgi Formu'ndaki (GBF) bilgilerden faydalanılarak hangi durumlarda parlama veya patlama ihtimali olacağı değerlendirilmeli,
- Parlama, patlama risklerinin değerlendirilmesi amacıyla patlayıcı ortam oluşabilecek tüm alanların/işyerlerinin ayrıca Patlamadan Korunma Dokümanı hazırlanmalı,
- Parlama, patlama ve yangın gibi acil durumların belirlenmesi için kontrol listeleri hazırlanmalı, bu kontrol listelerinde;
 - İşyerindeki alevlenir, oksitleyici ve patlayıcı kimyasal maddeler ile bunların depolanması,
 - Varsa kaynak ve kesme faaliyetleri,
 - Tesiste ürün alan/boşaltan taşıtlar,
 - Potansiyel bir alev kaynağı teşkil edebilecek yüksek sıcaklık oluşturan makine ve teçhizatlar,
 - Sigara için belirlenmiş özel alanlar,
 - Tesiste kullanılan tüm cihazların standartlara uygunluğu,
 - Tehlikeli kimyasal maddelerin ve atıkların işlenmesi, kullanılması, taşınması ve depolanmasının uygunluğu,
 - Komşu işyeri ve binalarında yapılan faaliyetler,
 - Tehlikeli patlayıcı atmosferin oluşma/tutuşma ihtimali vb.

Hususları dikkate alınmalı,

- Patlamadan korunma dokümanı hazırlanmalı,
- Patlayıcı ortam oluşabilecek yerlerin patlayıcı ortam oluşma sıklığı ve kalıcılığı esas alınarak bölgeler halinde sınıflandırılmalı,
- Bu bölgelerde kullanılan elektrikli ve elektrikli olmayan tüm ekipman ve koruyucu sistemlerin uygun kategorilere göre seçilmeli,
- Kazanların periyodik kontrolünün yapılmalı,
- Kazan dairesi içine yetkili kişiler harici kişilerin girmesi önlenmeli,
- Gaz detektörü bulundurulmalı,
- Gaz tüplerinin ve gaz hatlarının periyodik kontrolü yapılmalı,
- Kullanılan kimyasal maddelerin uygun etiketlenmesi ve depolanmasına dikkat edilmeli,
- Laboratuvarlara yetkili kişi harici personelin girmesi engellenmeli,
- Kimyasal atıklar düzenli depolanmalı,
- Havalandırma sistemi bulundurulmalı,
- Kullanılan kimyasalların güvenlik bilgi formları bulundurulmalı,
- CO, CO2 detektörleri bulundurulmalı,
- Işıklı ve sesli alarm sistemi bulundurulmalı,
- Acil durum vanaları bulunmalı (doğal gaz akışını kesmek için),
- Acil çıkışların ve söndürme ekipmanlarının gösterildiği tahliye planları, işyerinde görünür şekilde asılı olmalı,
- Yangın söndürme ekipmanları, işyeri içerisinde doğru konumlandırılmalı,
- Uygun standartlarda yangın söndürme ekipmanı bulundurulmalı ve periyodik kontrolleri yaptırılmalı,

Esnasında ve sonrasında;

- Patlama anından hemen sonra en yakındaki acil durum düğmesine basılmalı,
- İtfaiye ve diğer acil durum servisleri aranarak patlama ve yaralılar hakkında bilgi verilmeli,
- Acil durum ekiplerinin talimatları çerçevesinde gösterilen doğrultuda acil çıkıştan çıkarak güvenli yere gidilmeli, burada yapılacak sayıma dâhil olunmalı,
- Acil durum ekiplerinden belirlenen personel, işyerinin doğalgazını, elektriğini kesmeli (patlayıcı kimyasalların tehlike teşkil edip etmediği kontrol edilerek hareket edilmeli),
- Yangınla mücadele ekibi, patlamadan sonra yangın çıkmasını veya büyümesini önlemek için acil durum ekipmanlarıyla söndürme işlemlerine başlamalı,
- Arama kurtarma ve tahliye ekibi, çalışanların, patlamanın olduğu bölgeden ve tüm işyerinden tahliye edilmesini ve güvenli yere ulaşmalarını sağlamalı,
- Yaralı olmayanlara güvenli yer konusunda yardımcı olduktan sonra yaralıların arama ve kurtarma işlemlerine aldığı eğitim çerçevesinde başlamalı,
- İlk yardım ekibi, yaralılara ilk müdahaleyi yapmalı,
- Patlamayla ilgili görevlilere bilgi verilmeli, sonrasında hazırlanan raporlara katkı sağlanmalıdır.

4.4 TEHLİKELİ KİMYASAL MADDE

Öncesinde;

- Vanaların gaz sızıntısına karşı rutin kontrolleri yapılmalı,
- Özel kimyasal depolama dolapları temin edilmeli,
- Kimyasalların depolandığı bölümlerde sızıntıya yol açacak durumlar engellenmeli, havalandırma uygun olmalı,
- Kimyasallar özellik ve tehlikelerine göre uygun şekilde depolanmalı,
- İzni olmayan çalışanların kimyasalların depolandığı alana girmesi engellenmeli (kartlı giriş vb.),
- Gaz sirkülasyonunun sağlandığı borularda kaçak kontrolü yapılmalı,
- Kimyasallar için çalışanlara uygun kişisel koruyucu donanım temin edilmeli ve doğru şekilde kullanmaları sağlanmalı,
- Yangınla mücadele ve arama kurtarma tahliye ekipleri oluşturulmalı,
- İlgili acil durum ekiplerine eğitimler verilmeli/aldırılmalı,
- Olası kimyasal yayılımı veya sızıntısında işyerini çabuk tahliye edebilmek amacıyla tahliye planları oluşturulmalı,

- Tahliye planları görünür yerlerde asılı olmalı,
- Gaz yayılımı durumlarında uygun yerlere uygun sayıda gaz dedektörü yerleştirilmeli,

Esnasında ve sonrasında;

Etkilenen personel ise;

- Kirlenen giysi çıkarılmalı, cilt teması olmuşsa kimyasalın etkilediği bölge bol su ile yıkanmalı,
- Göze sıçrama olmuşsa göz kapağı açık olacak şekilde bol su ile veya göz solüsyonu ile yıkanmalı,
- Kimyasalın buharları solunduysa temiz havaya çıkarılmalı,
- Göz, cilt, solunma durumunda gerekir ise uzmana başvurulmalı,
- Yutulma durumunda en yakın sağlık kuruluşuna sevki sağlanmalı,
- Daha da acil bir durum söz konusu ise en yakın tıbbi müdahale yerine ulaştırılmalı ve 112 aranmalı,
- Acil durumlarda söz konusu kimyasalın güvenlik bilgi formuna (GBF) bakılmalı ve formda verilen bilgilere riayet edilmeli,
- Diğer çalışanlar durum ile ilgili uyarılmalı ve bilgilendirilmeli,
- Tehlikeli kimyasalın ortamdaki uzaklaştırılması ve bertaraf edilmesi GBF’nde verilen bilgilere göre yapılmalı, işlem sırasında GBF’de tavsiye edilen KKD ekipmanları kullanılmalı,
- Olay, yetkililere bildirilmelidir.

Etkilenen ortam ve çevre ise;

- Kaza bölgesi (dökülme, kırılma, sızma vb.) kontrol altına alınmalı, kimyasalın başka alanlara sirayet etmesi engellenmeli,
- Dökülen kimyasalın çevresi uygun absorban madde ile çevrelenmeli ve yayılımı önlenmeli (absorban madde tercihinde GBF’nde verilen bilgilere riayet edilmeli), bu işlem esnasında gerekli KKD’ler kullanılmalı,
- Absorban madde, kimyasalı iyice çektiğinde faraş veya kürek ve süpürge yardımıyla oluşan katı atık, kimyasal atık kabına konulmalı ve kalıntılar sünger vb. ekipmanlarla temizlenmeli,
- Dökülen kimyasalın çok fazla olması ve tehlikeli olması durumunda ilgili birim ve kuruluşlardan (AFAD, İtfaiye) yardım talep edilmeli
- Meydana gelen kimyasal atık, Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği’nde belirtilen hususlara uyularak bertaraf edilmeli,
- Olay, birim yetkililerine bildirilmelidir.

4.5 SABOTAJ

Öncesinde;

Önleyici tedbirler olarak;

- Giriş çıkışlar kontrollü yapılmalı,
- Bina girişlerine X-Ray cihazı yerleştirilmeli
- Bina dışında ve içinde güvenlik kameraları bulunmalı ve aktif olduklarına dair sürekli olarak takibi yapılmalı,
- İşyerinde bir güvenlik birimi oluşturulmalı,
- Patlayıcı malzeme ve ekipmanların bulunduğu kısımlara girişler sınırlandırılmalı,
- Dışarıdan gelen kişilerin kaydı tutulmalı, girişte kimlik alınmalı ve ziyaretçi kartı verilmeli,

Esnasında ve sonrasında;

- Kolluk kuvvetleri ile derhal irtibata geçilmeli,
- Acil durum sireni çalınmalı,
- Acil çıkışları gösteren tahliye planları görünür yerlerde asılı olmalıdır.

4.6 SEL

Öncesinde;

Önleyici tedbirler olarak;

- Yağmur suyu kanallarının kontrolü ve bakımları yapılmalı,
- Bireysel ve kurumsal olarak ağaçlandırmaya önem verilmeli,

- Kapalı alanlarda pencere ve kapılar için “taşınabilir” engeller bulundurulmalı,
- Olası sel durumunda elektrik ve su kaynakları kapatılmalı,
- Afet sırasında ve sonrasında kullanılacak ekipmanlar hazır bulundurulmalı,
- Sel için belirlenmiş “güvenli yer”in gösterildiği tahliye planının, görünür yerlerde asılı olmalı,
- Arama, kurtarma ve tahliye ekibi oluşturulmalı,
- Arama, kurtarma ve tahliye ekibine sel ile ilgili eğitim verilmeli/aldırılmalı,
- İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik’te yer alan “güvenli yer” belirlenirken sel için de ayrı bir güvenli yer belirlenebileceği hususu göz önüne alınmalı,

Esnasında;

- Panik yapılmadan çalışanlara haber verilmeli, acil durum alarm düğmesine basılmalı,
- Vanalar kontrol edilip borularda kaçak olup olmadığı kontrol edilmeli,
- İtfaiyeye haber verilmeli,
- Sel sularının işyerine girme ihtimali var ise açık olan pencere ve kapılar kapatılmaları suyun girmesi sınırlandırılmalı,
- Değerli eşya ve ekipmanlardan taşınır olanlar, güvenli bir yere taşınmalı (üst katlar gibi),
- Doğalgaz ve elektrik tesisatı kapatılmalı,
- Binanın, su girebilecek yerlerine bariyerler kurulmalı,
- Mümkünse su kanalizasyona doğru yönlendirilmeli,
- Sel için belirlenmiş güvenli yere, arama kurtarma ve tahliye ekiplerinin talimatlarına uyarak gidilmeli ve burada sayıma katılım sağlanmalıdır.

4.7 GIDA ZEHİRLENMESİ

Öncesinde;

Önleyici tedbirler;

- Gıda ürünlerinin son tüketim tarihlerinin kontrolü yapılmalı,
- Yemekler, hijyenik koşullarda taşınmalı,
- Yemek servisi yapılan tabak, çatal, tepsi vb. temiz tutulmalı,
- Yemeklerden numune alınmalı,
- Yemek servisi yapan personele eğitim verilmeli,
- Tüm personele genel hijyen eğitimi verilmeli,
- Acil durum irtibat numaraları listesi, görünür yerlerde asılı olmalı,
- Yemek servisi yapan kişiler uygun eldiven, bone, iş kıyafeti vb. kullanmalı,

Esnasında;

- Yemek servisi kesilmeli,
- Etkilenenlerin en yakın sağlık kuruluşuna sevkleri sağlanmalıdır.

4.8 İLK YARDIM VE KAZALAR

Öncesinde;

Önleyici tedbirler;

- Risk değerlendirmesi yapılmalı,
- Çalışanlara iş ile ilgili gerekli eğitimler verilmeli,
- Çalışanlara gerekli iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri verilmeli,
- Belirlenen zaman dilimlerinde çalışanların sağlık gözetimleri yapılmalı,
- Ramak kala formları oluşturulmalı ve doldurulması sağlanmalı,
- Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği yönünden fikir ve önerileri alınmalı,
- İş sağlığı ve güvenliği konusunda ödül sistemi getirilmeli,
- Zemin, yol ve merdivenlerin mevzuatta/standartlarda belirlenen kriterlere uygun olması sağlanmalı,
- Termal konfor şartlarının mevzuatta/standartlarda belirlenen kriterlere uygun olması sağlanmalı,

- Çalışanlara güvenlik kültürü aşılması ile ilgili çalışmalar yapılmalı,
- İşyeri içi güncel trafik planı bulundurulmalı,
- İlk yardım ekibi oluşturulmalı,
- İlk yardım personeline profesyonel ilk yardım eğitimi aldırılmalı,
- Ecza dolapları bulundurulmalı ve kullanıma uygun içerikte olmalı,
- Yapılan işe uygun kişisel koruyucu donanım temin edilmeli,
- Kişisel koruyucu donanımların çalışanlarca doğru kullanımı sağlanmalı,
- Acil durum irtibat numaraları görünür yerlerde asılı olmalı,
- İşyeri otoparkına araçların nizami park edilmesi sağlanmalı (ileri doğru çıkacak şekilde),

Sonrasında:

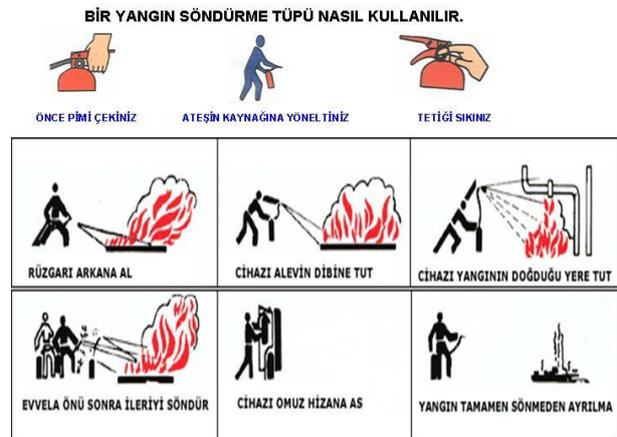
- 112 aranmalı ve olay bildirilmeli,
- İlk yardım ekibi tarafından kazalıya müdahale edilmeli,
- En yakın sağlık kuruluşuna sevki sağlanmalıdır.

Yangın büyüme hızı

Manometre göstergesi yeşilde olmalı

TÜR	SINIF A	SINIF B	SINIF C	SINIF D	SINIF F	Elektrik Yangınları
	Katı maddeler	Sıvı	Gaz	Metaller	Pişirme kapları	Elektrik ekipmanı
Su	✓	✗	✗	✗	✗	✗
Köpük	✓	✓	✗	✗	✗	✗
Kuru Kimyevi Toz	✓	✓	✓	✓	✗	✓
CO ₂	✗	✓	✗	✗	✗	✓
Islak kimyasal	✓	✗	✗	✗	✓	✗

Tip Renk kodu Menzili Süre	Kullanıldığı yer (yangın sınıfı)	Etkileri	Kullanılma yöntemi	Muhtemel tehlikeler
SU Kırmızı Jet 7 m 5 lt/60 sn	A tipi	Soğutma	Yangına mümkün olduğunca alçak durarak yaklaşınız, jet suyu yangının merkezine yatay süpürme hareketi ile tutunuz. Açık sahada rüzgâr üstünden yaklaşınız. Alçak pozisyonda yaklaşınız, civarda dikey yüzey var ise köpüğü dikey yüzeye çarpıtılarak sürekli bir akış sağlayınız. Yatar sahada nazulu hafif yukarı nışanlayıp yatay süpürme hareketi yapınız. Yüzeye çarpan köpük, bir örtü tabakası oluşturacaktır.	Yağ ve sıvı yangınlarında kullanmayınız. Akım geçen elektrik cihazları ve kablolarda kullanmayınız.
KÖPÜK Sarı Jet 5 m 5 lt/30 sn	B tipi	Boğma ve soğutma	Alçak pozisyonda yaklaşınız, size en yakın yerden süpürme hareketi ile söndürünüz, açık alanlarda fazla etkili değildir.	Akım geçen elektrik cihazları ve kablolarda kullanmayınız.
CO ₂ Siyah Jet 1-2 m 5-10 kg/12 sn	A, B ve C tipi yangınları n sıvı formunda	Boğma	Alçak pozisyonda yaklaşınız, size en yakın yerden süpürme hareketi ile söndürünüz, açık alanlarda fazla etkili değildir.	Uygun nozul ile püskürtülmezse püskürtme rüzgârı yangını şiddetlendirebilir. Patlayıcı gaz olan ortamlarda tüpü yere temas ettiriniz, hortumu izolasyonlu yerden tutunuz, kullandıktan sonra bölmede durmayınız.
KURU TOZ Mavi Jet 4-5 m 3-6 kg/9 sn	A B C tipi	Boğma ve reaksiyon kırıcı	Alçak pozisyonda yaklaşınız, size en yakın yerden süpürme hareketi ile söndürünüz.	Tozu tenefüs etmeyiniz.

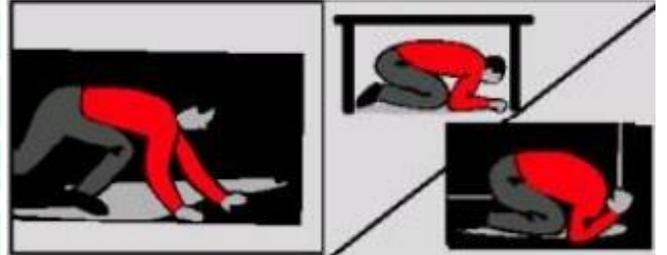
Yangın türüne göre yangın söndürme cihazlarının kullanımı

ACİL DURUM NUMARALARI

ACİL DURUM TELEFONLARI

 112 Acil Yardım	 110 İtfaiye	 155 Polis
 114 Zehir Danışma Hattı	 177 Orman Yangını	 156 Jandarma

112 AMBULANS	121 TELEFON ARIZA
110 İTFAİYE	185 SU ARIZA
155 POLİS	186 ELEKTRİK ARIZA
156 JANDARMA	187 GAZ ARIZA

Acil durum telefonları

Çök-Kapan-Tutun

BİLGİLEN PLANLA HAZIRLAN

T.C. BAŞBAKANLIK
Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
www.afetacil.gov.tr

- ✓ Afet riskine karşı nasıl hazırlanacağını ve nasıl korunacağını öğrenebileceğiniz eğitim programlarına katılın.
 - ✓ Yapınızın ilgili yönetmeliklere uygun inşa edildiğinden ve iskân ruhsatı vb. izinlerinin alındığından emin olun.
 - ✓ Aile üyeleriniz ile birlikte Aile Afet Planınızı hazırlayın.
 - ✓ Afet ve Acil Durum Çantanızı hazırlayın.
 - ✓ Kendiniz ve aile üyeleriniz için Acil Durum Bilgi Kartınızı hazırlayın.
 - ✓ Afet veya acil durum sonrası aile üyeleri ile buluşacağınız alanları belirleyin.
 - ✓ Evinizde ve işyerinizde Tehlike Avı yapın. Size zarar verebilecek eşyaları sabitleyin yada yerlerini değiştirin.
 - ✓ Zorunlu Deprem Sigortanızı yaptırın.
 - ✓ Evinizdeki tesisatların (su, doğalgaz, elektrik vb.) yerlerini ve nasıl kapatılacağını öğrenin.
 - ✓ Afetler sırasında nasıl davranmanız gerektiğini öğrenin.
 - ✓ Yaşam alanlarınızda afet öncesi ve sonrasında oluşabilecek yangın risklerini belirleyin.
 - ✓ Yaşam alanlarınızdan nasıl tahliye olacağınızı bilgisini öğrenin.
 - ✓ Günlük yaşamınızda veya afet ve acil durumlarda ihtiyaç duyabileceğiniz ilkyardım bilgilerinizi öğrenin.
 - ✓ Planlarınızı kontrol edin, güncelleyin ve tatbik edin.
 - ✓ Afet ve acil durumlarda güvenliğinizi tehlikeye atacak davranışlarda bulunmayın.
- Afetlerle mücadelede en önemli adım afetler ve afetlere nasıl hazırlık yapılması gerektiği konusunda **bilgilenmek** ve yapılan hazırlıkları bir **plan** dahilinde uygulamaktır.

Doküman No	
Yayın Tarihi	
Revizyon Tarihi	
Revizyon No	

ACİL DURUM TELEFONLARI

Acil Durum Telefon Numaralarını aradığımızda kesin yerimizi ve adresimizi hangi numaradan aradığımızı karşımızdaki yetkiliye bildirerek, biliyorsak olayın tanımını yapmalıyız. Acil durum telefonlarını öğrenelim, HİÇ BİR ZAMAN gereksiz yere aramayalım. UNUTMAYALIM, biz telefonları gereksiz yere meğul edersek, gerçekten acil yardıma ihtiyacı olanlar çok zor durumda kalabilir.

Acil Durum Bilgi Kartı

Acil Durum Bilgi Kartı'nı www.afetacil.gov.tr adresinden indirebilirsiniz.

ARKA

1-yakınları listesi	2-yakınları listesi
Varsa Sirekli Rahatsızlığı:	
Kullandığı İlaçlar:	
Geçirdiği Ameliyat:	
Afet Halinde Aile Buluşma Noktası:	
BİLMEMİZ GEREKEN ÖNEMLİ TELEFONLAR:	
ACİL YARDIM: 112	
İTFALİYE: 110	
POLİS İM DAT: 155	
JANDARMA: 156	

Evde ailemizle birlikte **Tehlike Avı** yaparak yaşadığımız mekanları güvenli hale getirmeliyiz. Tehlike Avı ile amacımız, kayarak ve düşerek bize zarar verebilecek eşyaları belirleyip, bunları sabitlemek veya yerlerini değiştirmektir. Tehlike Avı'nı okulumuzda öğretmenlerimiz ve sınıf arkadaşlarımızla birlikte de yapabiliriz.

Afetlerde ailemizin temel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için bir **Afet ve Acil Durum Çantası** hazırlamalıyız. Biz de kendimiz için temel ihtiyaçlarımızdan ve özel eşyalarımızdan oluşan **Çocuk Afet ve Acil Durum Çantası** hazırlayabiliriz.

Afetler sırasında ne yapmalıyız?

Afetlere hazırlıkta en önemli konu; afetler hakkında bilgi sahibi olmak ve afetler sırasındaki doğru davranış şekillerini öğrenmektir. Ülkemizde sıklıkla görülen deprem, heyelan, sel, çığ düşmesi, vb. afetler sırasında yapılması gereken doğru davranış şekilleri farklıdır. Aktif fay hatları üzerinde bulunan ülkemizde, sıklıkla depremler yaşandığı için öncelikle deprem sırasındaki doğru

davranış şekli olan Çök-Kapan-Tutun hareketini öğrenmeliyiz. Deprem sırasında en hızlı biçimde bulunduğumuz alanda daha önceden belirlediğimiz güvenli yere ulaşmalı, sarsıntı geçene kadar Çök-Kapan-Tutun hareketini yapmalıyız.

ÇÖK-KAPAN-TUTUN HAREKETİNİ evde ve okulda bir oyun gibi tekrarladığımızda, gerçek bir afet ve acil durumda bu hareketi hızlı ve doğru yapmamız kolaylaşacaktır.

Diğer doğal afetler sırasındaki doğru davranış şekillerini ise www.afetacil.gov.tr adresinden öğrenebiliriz.

Afetler sonrasında ne yapmalıyız?

Ailemizle birlikte hazırladığımız Aile Afet Planı'na uygun davranarak:

- Önce kendimizin yaralı olup olmadığını kontrol etmeliyiz. Sonra çevremizde yaralı olup olmadığını kontrol edebiliriz,
- Eğer çevremizde yaralı biri varsa büyükelimize haber vermeliyiz,
- Herhangi bir gaz kaçağı olasılığına karşı kibrit, çakmak gibi alev çıkaran araçları kullanmamalıyız,
- Evden çıkarken yanımızda Afet ve Acil Durum Çantamızı almayı unutmamalıyız,

- Tahliye planımıza uygun şekilde bulunduğumuz yeri terk ederken, büyükelimizi gaz, su vanalarını ve elektrik düğmelerini kapatmaları için uyarmalıyız,
- Evden çıplak ayakla çıkmamalıyız; cam kırıklarına basıp yaralanabiliriz,
- Yetkililer bize ne yapmamız gerektiğini anons ediyorlarsa onlara uymalıyız,
- Afet ve acil durumlarda ailemizin yanından ayrılmamalıyız,
- Okuldaysak Acil Durum Bilgi Kartımızda yazar yakınımız gelene kadar okulda beklemeli ve öğretmenlerimizin uyarılarına uymalıyız,
- Eğer mümkünse Aile Afet Planı'nda belirlediğimiz bağlantı kişisini aramalıyız.

İLK 72 SAAT

BİLGİLEN, PLANLA HAZIRLAN

T.C. BAŞBAKANLIK
Mev ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

TÜRKİYE VE AFETLER

Ülkemizde başta deprem olmak üzere sel, heyelan, çığ gibi doğal olayları sıklıkla yaşamaktadırlar. Doğal olayların oluşmasını engelleyemeyiz ama önlem olarak bize verebileceği zararları azaltabiliriz. Örneğin Türkiye deprem kuşağında yer alan bir ülkedir. Depremin oluşmasını engelleyemeyiz ama önlem olarak daha güvenli bir yaşam çevresi oluşturabiliriz.

Türkiyede görülen başlıca doğal afetler

GÜVENLİ YAŞAM NEDİR ?

Her türlü tehlikenin getireceği zararlardan korunarak yaşamaya **Güvenli Yaşam** denir.

Güvenli Yaşam için önce eğitim olarak bilgilennemiz, sonunda bu tehlikelere karşı önlem almamız gerekir.

İlk 72 saat

Afetler her zaman, her yerde meydana gelebilir ve afette görevli kurumlar afet sonrası ihtiyaçlarımızı hemen karşılayamayabilir. Bunun için, afette "altın saatler" olarak adlandırılan İlk 72 saat için ailemizle birlikte hazırlıklı olmalıyız.

Afetlerden önce neler yapmalıyız?

Bilim insanlarının yaptıkları araştırmalar, öncelikle ev yapmaya uygun, güvenli alanlara yerleşmemiz gerektiğini göstermektedir. Bu durumda bizimde yapacağımız ilk iş, afetlere karşı güvenli evlerde oturmaktır.

Ailemiz ile bir araya gelerek, afetlere karşı hazırlanabilmek için neler yapabileceğimizi konuştuğuktan sonra beraber bir **Aile Afet Planı** hazırlamalıyız.

ACİL DURUM TELEFONLARI

- 1-1-2 Acil Yardım (Ambulans)
- 1-1-0 İtfaiye
- 1-5-5 Polis
- 1-5-6 Jandarma
- 1-2-1 Telefon Arıza
- 1-8-5 Su Arıza
- 1-8-6 Elektrik Arıza
- 1-7-7 Orman Yangını
- 1-8-7 Doğalgaz Arıza
- 1-1-4 Ulusal Zehir Danışma Merkezi

Acil Durum Bilgi Kartı

Afet ya da acil durumlar için ailemizin hazırladığı, **Acil Durum Bilgi Kartı** hep üzerimizde taşımalıyız.

ÖN

AFAD	Cocuk Fotoğrafi
Adı-Soyadı:	Adı:
Doğum Tarihi:	Adres:
T.C. Kimlik No:	Yakınlık Derecesi:
Kan Grubu:	Yakınlık Derecesi:
Okul Adı:	Telefonu:
Adres:	Telefonu:

T.C. BAŞBAKANLIK
Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

Aile Afet Planı

- Ailemizle bir araya gelerek **Aile Afet Planı** yapmalıyız.
- Evimizin bir krokiisini çizerek, çıkış yolu belirlemeliyiz.
- Afet anında ailemizle yapabileceğimiz en uygun davranışları belirlemeliyiz.
- Afet sonrasında ailemizin yanında değışecek olanları nasıl haberleşeceğimizi belirlemeliyiz.

Tehlike Avı Yap (Tespit et, Belirle, Sabitle / Yer değıştir)

- Tehlike Avında** ailemizden her kişiye, bir görev düğmektedir.
- Evimizde ailemizle birlikte, kayarak ya da diğer bir şekilde zarar verecek eşyaları **Tespit Etmeliyiz**.
- Sonra tehlikeli eşyaların riskini nasıl azaltacağımızı **Belirlemeliyiz**.
- En son belirlediğimiz eşyaları **Sabitlemeli** veya **Yerlerini Değıştirmeliyiz**.

Afet Sırasında Ne Yapacağını Biliyor musun?

- Afetlere hazırlıkta en önemli iki konu; afetler hakkında bilgi sahibi olmak ve afetler sırasında doğru davranış şekillerini öğrenmektir. Ülkemizde sıklıkla görülen deprem, heyelan, sel, çığ düşmesi, vb. doğal afetler sırasında yapılması gereken doğru davranış şekilleri farklıdır. Aktif fay hatları üzerinde bulunan ülkemizde sıklıkla depremler meydana gelir. Deprem sırasında en hızlı biçimde bulunduğumuz alanda daha önceden belirlediğimiz güvenli yere ulaşmalı, sarsıntı geçene kadar **Çök-Kapan-Tutun** hareketini yapmalıyız. Diğer doğal afetler sırasında doğru davranış şekillerini ise www.afetacil.gov.tr adresinden öğenebiliriz.

Afet ve Acil Durum Çantasını Hazırlamayı Unutma

- Ailemize, afetlerde ihtiyaç duyabileceği malzemelerden oluşan bir **Afet ve Acil Durum Çantası** hazırlanmasını hatırlatalım. Bizler de kendimiz için sevdiğimiz özel eşyalarımızın olduğu bir afet ve acil durum çantası hazırlayabiliriz.

Acil Durum Telefonlarını Aramayı Öğrenmelisin

- Acil Durum Telefon Numaralarını** öğrendiğimizde; kesin yerimizi ve adresimizi hangi numaradan aradığımızı yetkiliye bildirecek, biliyorsak olayın tanımını yapmalıyız. Acil Durum Başvuru Telefonları'nı öğrenmeli, **HİÇ BİR ZAMAN** gereksiz yere aranamayız.

Acil Durum Bilgi Kartın Yanında mı?

- Afet ya da acil durumlar için ailemizin hazır olduğu, üzerinde acil durumlarda yakınlarımızın adını ve fotoğrafının bulunduğu **Acil Durum Bilgi Kartını** hep üzerimizde taşımalıyız.

Daha fazla bilgi için:
www.afetacil.gov.tr

Kimyasal Tehlikelerde Doğru Davranış Biçimleri;

- Acilen Kapalı Alana Sığın!**
- Kapı ve Pencere Kapat!**
- Havalandırmaları Kapat!**
- Üst Katları Tercih Et!**
- Radyo ve Televizyonu Aç!**
- İkaz ve Alarm Uyarılarını Dinle!**
- Kesinlikle Sigara İçme, Yanan Ateşi Söndür!**
- Tehlike Geçti İkazından Sonra Odayı Havalandır!**

İKAZ VE ALARM İŞARETLERİ

Erken uyarı sistemlerinden alınan tehlike haberlerinin halka duyurulmasında kullanılan önceden belirlenmiş ikaz ve alarm işaretleri kullanılmaktadır.

- Sarı İkaz** (Hava saldırsa ihtimal var)
- Kırmızı Alarm** (Hava saldırsa tehlike var)
- Siyah Alarm** (KBRN tehlikesi var)
- Beşiz İkaz** (Tehlike geçti ikazı)

- Hava saldırsa ihtimalinin var olduğunu işaret eden sarı ikaz, 3 dakika süreli düz siren sesi ile duyurulur.
- Hava saldırsa tehlikesinin olduğunu işaret eden kırmızı alarm, 3 dakika süreli dalgalı siren sesi ile duyurulur.
- KBRN tehlikesini işaret eden siyah alarm; 3 dakika süreli kesik-kesik siren sesi ile duyurulur. Tehlikenin türü basın yayın, anons sistemleri vb. araçlarla duyurulur.
- Tehlike geçti ikazı, basın yayın, anons sistemleri vb. araçlarla duyurulur.

SARI İKAZ

Hava saldırsa ihtimalinin var olduğunu işaret eden sarı ikaz, 3 dakika süreli düz siren sesi ile duyurulur.

Bu ikaz duyunca:

- AÇIK ALANDA İSEİNİZ**
 - Yakından kaçın, evine veya işyerine git.
 - Zemin, işyerine yakın değışten; gerekirse saklanmak için;
 - Yakındaki genel sığınaklara;
 - Sığınma yerlerine;
 - Sığınma çantasına;
 - Wesi, gazlıları, denizleri, bodurları, duvar dipleri, çukurlar gibi sığınabilmeye elverişli yerlerin yakınına git.

KAPALI ALANDA İSEİNİZ

- Gaz, elektrik ve su anahtarlarını kapat.
- Yanan sıcak veya soğuk şeyleri söndür.
- Acık kapı ve pencereleri kapalı, perdeleri çek.
- Sığınak/İhtimaliye yerini hazır bulundurun.
- Kapalı kapılar içine girilmez ve içerdeki sığınak/İhtimaliye yerine girin.
- Konuyuca maske, İlyardan çantası, el feneri vs. mevzuatına göre geyerekler yanına al.
- Gerek görürse sığınak/İhtimaliye yerine gitmek için hazırl.

ARAÇTA İSEİNİZ

- Yakından kaçın, evine, işyerine git veya yerli sığınma yeri ya da araçta terk ederek "Açık Alanda" gibi hareket et.

KIRMIZI ALARM

Hava saldırsa tehlikesinin olduğunu işaret eden kırmızı alarm, 3 dakika süreli dalgalı siren sesi ile duyurulur.

Bu ikaz duyunca:

- AÇIK ALANDA İSEİNİZ**
 - Derhal sığınak veya sığınma bodrum, duvar dibi, çukurluğu gibi bir yere sığın.
 - "Tehlike Geçti" işaretine kadar sakince bekle.

KAPALI ALANDA İSEİNİZ

- Derhal sığınak gir.
- "Tehlike Geçti" işaretine kadar sakince bekle.

ARAÇTA İSEİNİZ

- En elverişli yerde durarak "Açık Alanda" gibi hareket et.
- "Açık Alanda" gibi hareket et.

SİYAH ALARM

KBRN (kimyasal-biyolojik-radyolojik-nükleer) tehlikesini işaret eden bu alarm; 3 dakika süreli kesik-kesik devam eden siren sesi ile duyurulur. Tehlikenin türü basın yayın, uyarı sistemleri vb. araçlarla duyurulur.

Bu ikaz duyunca:

- AÇIK ALANDA İSEİNİZ**
 - Vücudunuzun açık yerlerini ört.
 - Derhal en yakın sığınak, sığınma yeri veya kapalı bir alana gir.
 - "Tehlike Geçti" işaretine kadar sakince bekle.

KAPALI ALANDA İSEİNİZ

- Radyoaktif tehlike varsa derhal sığınak gir.
- Kimyasal tehlike varsa, hemen üst katlardaki sığınma yerine gir.
- "Tehlike Geçti" işaretine kadar sakince bekle.

ARAÇTA İSEİNİZ

- En elverişli yerde durarak "Açık Alanda" gibi hareket et.
- Dişarsız emin bir yer yoksa; aracı kapı ve pencereleri ile havalandırmayı kapat, vücudunu ört ve araçta kal.

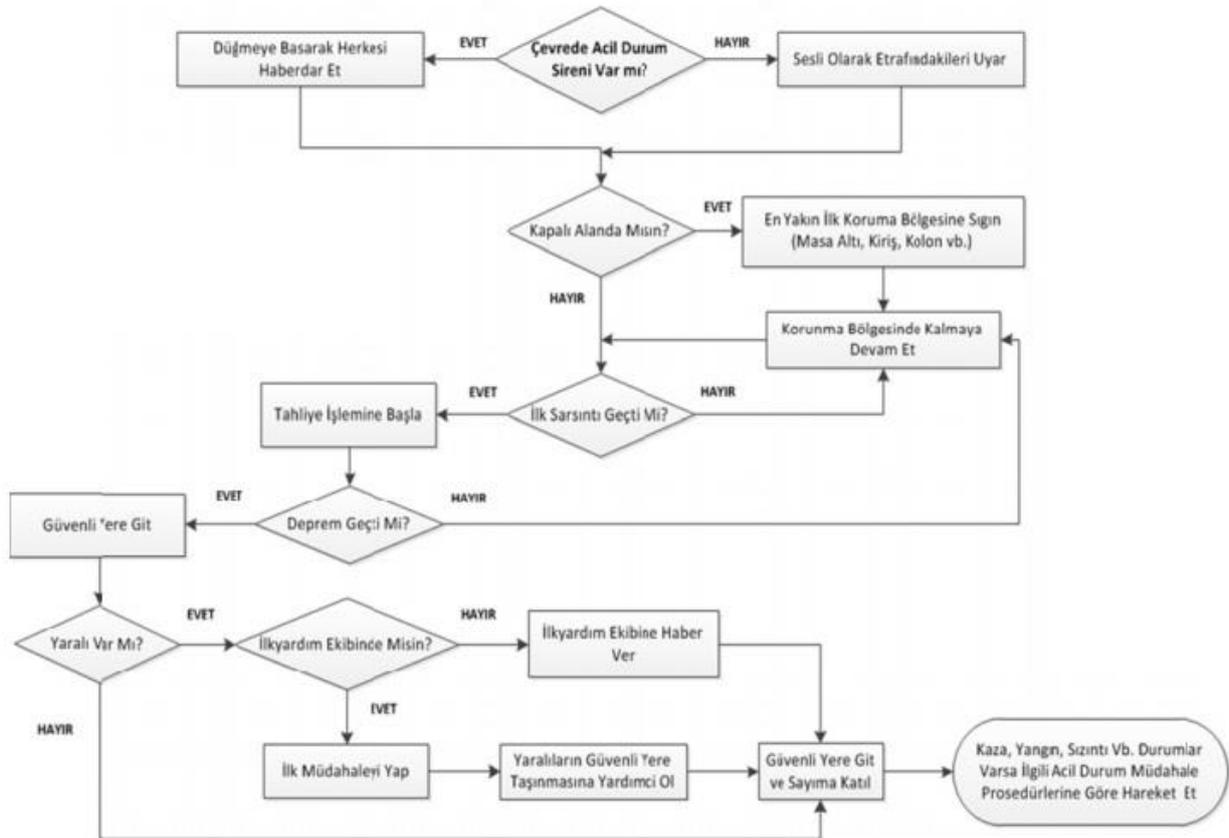
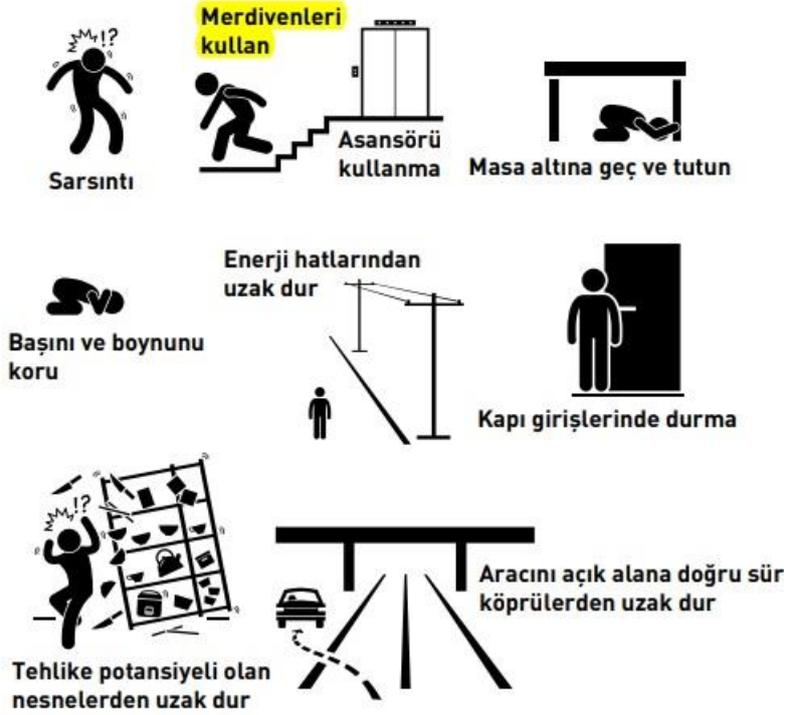
BEYAZ İKAZ

(TEHLİKE GEÇTİ İKAZI)

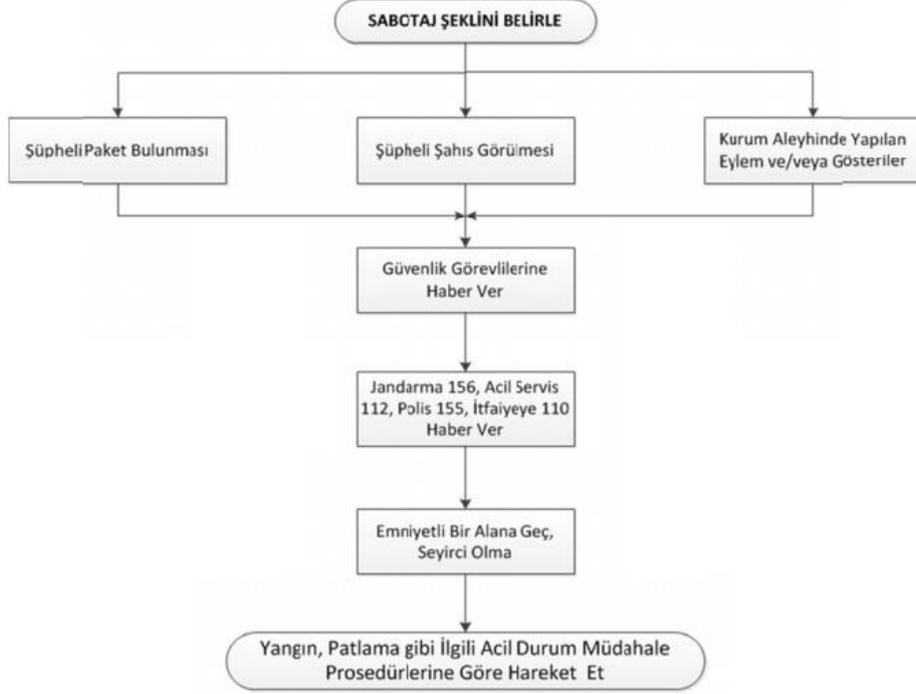
Tehlike geçti ikazı, basın yayın, anons sistemleri vb. araçlarla duyurulur.

- Sığındığın yerden çık.
- Yardım gerekiyorsa görevlilerin seni bulması için işaret ver.
- Farkettiğin bir sağlık sorunun varsa en yakın sağlık merkezine git.
- Görevlilere, varsa hasta ve yaralıları yardım et.

Deprem acil durum müdahale yöntemi örneği

Doküman No	
Yayın Tarihi	
Revizyon Tarihi	
Revizyon No	

Unutmayın ki; Tüm acil durumlarda meydana gelen sonuç ve hasarların en önemli nedenlerinden biri, meydana gelen acil durum esnasında nasıl davranılacağına bilinmemesidir. Acil durumlara karşı alınabilecek en önemli tedbir ise, acil durum öncesinde her anlamda acil duruma hazırlıklı olmaktır.

Tebellüğ eden el yazısı ile “okudum, anladım, belirlenen kurallara riayet edeceğim” yazmalı ve imzalamalıdır.

Hazırlayan; Mahir ÇAYIR İş Güvenliği Uzmanı 24.11.2020	Onaylayan; (Ad-Soyad-Unvan-Tarih)	Tebliğ Eden; (Ad-Soyad-Unvan-Tarih)	Tebellüğ Eden; (Ad-Soyad-Unvan-Tarih)
---	--------------------------------------	--	--

İTÜ

İŞ YERİ
SAĞLIK VE
GÜVENLİK
BİRİMİ
KOORDİNATÖRLÜĞÜ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
İSGB KOORDİNATÖRLÜĞÜ
ACİL DURUM GENEL PROSEDÜRÜ

Doküman No

Yayın Tarihi

Revizyon Tarihi

Revizyon No

İTÜ

İŞ YERİ
SAĞLIK VE
GÜVENLİK
BİRİMİ
KOORDİNATÖRLÜĞÜ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
İSGB KOORDİNATÖRLÜĞÜ
ACİL DURUM GENEL PROSEDÜRÜ

Doküman No	
Yayın Tarihi	
Revizyon Tarihi	
Revizyon No	